

Santiago de Xile, 26 Març 1960.
Casilla 1720

Estimat amic Ferrater :

He rebut la teva lletra del 15 actual, que agraeixo. Dius que també anireu a Europa per les vacances. L'estiu us arribarà desseguida. I quan menys pensat ja no seràs a EE. UU. Es per això que t'escric desseguida. I també perquè aviat quedaré a mans del cirurgià.

Jo em pensava que els homes que podieu dedicar-vos a feines intel·lectuals i de l'esperit la premsa no us feia tan forat com a nosaltres. Jo, almenys, m'organitzo per a no passar per aquest tub destructor. Em sembla que la vida als EE.UU. encomana una certa cosa de fa saltar graons sense que l'interessat s'en adongi massa i s'hi habitui de manera natural.

Dius coses molt ben vistes del meu llibre i de la bona intenció que les ha inspirades. Però estic segur, perquè et conec, que no has volgut entrar més endins o que, per no tenir temps per a portar la teva intima franquesa a mi, te les has menjades, com diuen per aquestes latituds.

Hi ha una part que no en fas ni veladament referència. El contrast formatiu i espiritual entre Castella i Catalunya. La posició que em situo no és fàcil, i per molts catalans se'n fa antipàtica. Per molts castellans molesta. Pocs com tu, que has pujat a fons, poden dir coses serenes sobre aquest punt. I pocs amics meus tenen autoritat per emetre judici sobre el que dic. Si hotes claredat i sinceritat en el llibre, com a tònic general, no has cregut oportú, dir-me a mi, de home a home, el que penses sobre les coses que en aquest aspecte faig coratjosament i amb responsabilitat.

No vull intepretar que el teu silenci sigui un posat de benevolença teu sobre una cosa que no t'agrada i que pre fereixes evadir.

M'agradaria saber el que en penses. I si el que dic és una contribució a l'entesa o un nou element de confusió.

Et demanava també que tan si ho estimaves oportú com no, en diguessis si esqueia la teva recomanació a Lòpez Eliaussà per a una possible edició castella, i una altra de catalana, per tenir preparades quan el llibre pogués córrer normalment per Catalunya. A tu la memòria no et falla gens. Has omès pronunciar-te. No vull intepretar-ho com una evasió. Som prou amics perquè hi càpiga franquesa. Jo li voreig enviar el llibre. Diga'm si val la pena de fer-li la recomanació. O si tu no creus oportú de fer-la-hi.

Perdona la franquesa i la insistència. De la teva capacitat i de la nostra amistat en desitjo tota la veritat.

5-11-60
Tots hem estat contents de les noves famíliars. També hem sentit satisfacció que vagis fent penetració al mercat anglès. Com es podrà adquirir des d'ací el llibre d'assaig que t'editen a Mallorca? Sobre que és? Ja tens tot un home al teu costat aviat et passarà el que ens passa a tots els pares: que el fills es fan grans massa depressa. Records de tots nosaltres pels teus. En dir-te Adeu, a tu, espero que abans de marxar a Europa puguis contestar-me el present. Cordialment t'abraça. Moltes gràcies pels judicis d'ara i pels que vindran.

J. Lluís Juncadaya